

EEN BEZOEK AAN THE AMSTERDAM DUNGEON

Historische attractie of goedkoop vermaak?

Vorig jaar hebben de vaksecties geschiedenis de schoolbrochure van the Amsterdam Dungeon ontvangen: 'Herleef de huiveringwekkende historie!' Voor het geval de lezer niet direct enthousiast werd bij de aanblik van een groepje jongeren in een soort achtbaan met wat *gothic* types op de achtergrond, had de folder nog wat extra argumenten om hem geïnteresseerd te krijgen. Onder het kopje 'Waarom zou u met uw klas een bezoek brengen aan the Amsterdam Dungeon?' werden geschiedenisdocenten gelokt met de volgende voordelen: 'Het verleden weer tot leven gebracht' en

'promoot actief leren'. Nicole de Klerk, marketing manager van the Amsterdam Dungeon, meldde ons dat er in 2006 zo'n 20.000 scholieren uit het voortgezet onderwijs op bezoek kwamen, die het pand meer dan tevreden verlieten. Docenten zouden erg positief zijn over de historische context en de motiverende interactie die plaatsvindt. De leerlingen genieten vooral van de combinatie van educatie en entertainment, ofwel *edutainment*.

Schandpaal

Na lang aarzelen zette ik mijn aversie tegen *fun*-activiteiten aan de kant en ging op onderzoek naar deze nieuwe historische attractie. Het testpanel, bestaande uit drie derdeklassers en twee docenten van het Alkmaarse Petrus Canisius College, verzamelde moed en betrad het sinistere pand aan het Rokin. Voordat we het wisten, kregen we een opdracht van medewerkers van the Dungeon: 'Jullie gaan hier staan, u, de oudste van het stel, doet uw hoofd in de schandpaal, jullie houden de bijl vast en nu allemaal heel hard schreeuwen!' en hup, daar werd de foto gemaakt die we aan het eind van de voorstelling konden kopen. De eerste kennismaking met dit commerciële bedrijf: het lijkt geen twijfel wie er de touwtjes in handen heeft!

Meejoelen

Al vanaf de entree werden we getraakteerd op huiveringwekkende kreten en angstaanjagend

gehuil. Deze geluiden bleven ons het volgende uur achtervolgen, ongeacht waar we ons bevonden. We kwamen in de handen van een acteur die ons meenam door duistere gangen en schemerige kamertjes, alwaar hij ons vrolijk toeflatte en afbekte, waardoor de toon meteen werd gezet. Omdat ook veel toeristen afkomen op deze attractie, werd onze groep voortdurend in het Engels en Nederlands aangesproken. Iedereen lachte wat ongemakkelijk, gehoorzaamde vervolgens braaf en was overgeleverd aan de acteurs die in verschillende ruimten op ons wachtten. We werden toeschouwers en spelers in historische toneelstukjes over oud-Amsterdam. Bij elk thema was een voorkamer met historische informatie op tekstborden en sfeerbeelden in de vorm van videoprojecties, etalages met voorwerpen of levensechte poppen. Hier werd de historische context aangeboden, maar er was weinig leestijd (en weinig licht) en de meeste bezoekers konden niet wachten tot de actie zou beginnen. Achtereenvolgens kwamen we terecht in een kamer waar gevangenen werden ondervraagd met behulp van een uitgebreid assortiment martelwerktuigen. Jelle, één van de leerlingen, werd als proefkonijn gebruikt om de werking van de apparatuur op te demonstreren. Met grappen en grollen werd de groep geïnformeerd over de pijnlijke effecten van zo'n gruwelijke ondervraging. Het gejammer en gehuil was ook hier natuurlijk niet van de lucht.

Huub Oattes is docent geschiedenis en oud-, Kleio-redacteur.

Op naar de Bloedraad, alwaar wij vanwege onze verkeerde geloofs-overtuiging werden verketterd en veroordeeld tot de meest vreselijke straffen. Ook hier weer een combinatie van grappig bedoelde beledigingen en angstaanjagende bedreigingen. De uitnodiging om mee te joelen bij het uitspreken van de vonnissen viel in goede aarde. In het duistere spiegel-labyrint raakte iedereen al snel gedesoriënteerd en botste tegen de spiegels aan. Af en toe zwaaide een (spiegel)deur open en dook er onverwacht een spookachtige monniksfiguur achter je op. Brrrr!

Plastisch

In de kroeg van de VOC werd je ziel gestolen door de achterbakse bardame die je probeerde te strikken voor een leuke reis naar de Oost. Toen we de kroeg verlieten, kwamen we terecht op het achterdek van een driemaster die op het punt stond de aanval te openen op een concurrent. Met veel kanongebulder, deinende beelden en videoprojecties van een kapitein die ons aanspoorde tot de strijd. Dat leverde natuurlijk veel slachtoffers op. Achter de volgende deur werden we dan ook opgewacht door de scheepsarts. Hij keurde iedereen en zag al gauw dat de gasten heel wat enge ziekten onder de leden hadden: scheurbuik en tyfus was nog wel het minste. De arts gaf een plastische demonstratie van zijn bloederige bestaan en de pijnlijke behandelingen die zijn

patiënten moesten doorstaan. Amputaties met een kapzaag zonder verdoving: het geschreeuw en gehuil was weer doordringend aanwezig, net als het rondspuitende bloed. Al griezelend (of niet) liepen we door spookachtige gangen naar de afdeling waar de pest was uitgebroken. Behalve een correcte uitleg over de ziekte, ook hier weer veel gejammer over deze massamoordenaar en indrukwekkende bloedspugende pestpoppen in diorama's en projecties. Bijna lam geslagen door zoveel ellende was er nog een laatste sensatie: Magere Hein die op ons wachtte. Een korte heftige rit naar de hel in een miniachtbaan. Hoe dat precies verliep zult u zelf moeten ervaren. Tot slot liep het traject langs de souvenirwinkel waar foto's (van de entree en de rit in de achtbaan) en andere Dungeon-prullaria verkocht werden. Kassa!

Dorpsgek

En het testpanel? De meningen waren verdeeld: de leerlingen vonden het 'ranzig' en spannend en dus prachtig. De docenten toonden zich gereserveerder. Mijn jongere collega stelde het zo: Leerlingen van tegenwoordig willen geëntert worden: snel vermaak en dan weer iets anders. Zo bezien biedt the Dungeon een perfecte afwisseling en een spanningsopbouw die leerlingen absoluut geïnteresseerd houdt. Een groot minpunt is de entreprijs: pittig voor een stukje vermaak met een vleugje historie! Daar staat tegenover dat

The Amsterdam Dungeon
Rokin 78
1012 KW Amsterdam
Tel. +31-(0)20-530.85.30
www.theamsterdamdungeon.nl

Prijzen:	Volwassenen € 18,50 Kinderen € 13,50
Schooltarieven:	€ 9 per leerling, leraar gratis. Min 1 leraar verplicht bij 10 leerlingen.
Combicketts:	Dungeon/Lovers € 10 per leerling (dungeon incl. 1 uur rondvaart) Dungeon/Lovers/Nemo € 15 per leerling
Normale openingstijden:	12.00 - 17.00 (laatste toegang)
Speciaal voor scholen:	10.30 - 18.00 zonder extra kosten!

the Amsterdam Dungeon

de decors er mooi uitzien en de acteurs goed in hun rol blijven. Toch bleef bij mij de gedachte rondspoken dat de acteurs waarschijnlijk als dorpsgek zouden worden bestempeld of op de brandstapel zouden belanden als zij zich in de tijd die zij naspeelden hetzelfde gedragen zouden hebben, maar goed ...

Ik kon de attractie niet erg waarderen. Waarom niet? Ik stoorde me aan de eenzijdige benadering van geschiedenis als decor voor het oproepen van griezelsensaties: het voortdurende gekrijs en het niet aflatende geroep over moord en dood, gruwelijke pijn en het rondspattende bloed. Maar in tegenstelling tot de leerlingen ben ik niet opgegroeid met het populaire griezelgenre in de jeugdliteratuur en heb ik helemaal niets met griezelseries of horrorfilms. Als we dan toch gaan toneelspelen en re-enacten, geef mij dan maar het Archeon. Daar voel ik me veel meer thuis. Maar dat is natuurlijk geen eerlijke vergelijking. Beide instellingen streven uiteenlopende doelen na.

Tevreden

The Amsterdam Dungeon is een professionele (en commerciële) instelling, die met behulp van het fraai ingerichte gebouw, mooie special effects en levendige acteurs de meeste mensen weet te boeien en te betrekken bij de verschillende onderdelen. Ik zag vooral tevreden gezichten in onze groep van mensen die zich vermaakt hadden, maar of ze na het bezoek een beter historisch beeld hebben van het leven in het zeventiende-eeuwse Amsterdam?

Ik wil er geen twijfel over laten bestaan: uw leerlingen (uit de onderbouw) zullen het een geweldig spannende ervaring vinden. U zult wellicht iets minder enthousiast zijn als u veel waarde hecht aan het historische aspect. Afhankelijk van het doel van uw bezoek zal de waardering hoger of lager uitvallen- maar historisch verantwoord, nou nee, dat niet. Maar dat weten ze bij The Dungeon zelf ook wel. Ze spreken daar dan ook van 'een attractie met een educatief tintje'. Als uw belangstelling uitgaat naar het Amsterdam uit vroeger tijden, kies dan voor het Amsterdams Historisch museum. Maar als de leerlingen mogen kiezen...

LEERLINGEN AAN HET WOORD:

Sanne (14): 'Zelf heb ik heel veel geleerd van dit bezoek. Met geschiedenis op school leer je vooral data maar weet je niet hoe het echt was in die tijd. In the Dungeon leer je het zien vanuit een perspectief dat je niet uit de boeken kunt halen. En die kamer met de pest die was ècht ranzig! Een leuke ervaring en een aanrader.'

Jelle (14): 'Het was gaaf. Ik werd er verschillende keren tussenuit gevestigd om proefkonijn te zijn. In de martelkamer werd ik in een stoel vastgesnoerd met ijzeren banden terwijl de gemaskerde beul met allerlei griezelige tangen op me afkwam en voordeed wat hij er allemaal mee zou kunnen doen. Gelukkig deed hij 't niet, want anders...Later werd ik ook nog beschuldigd van hekserij omdat ik uit Alkmaar kwam: iedereen moest joelen en juichen toen ik ter dood werd veroordeeld.'

Lisa (14): 'Ik vond het leuk en leerzaam. Dat spookachtige gebouw waarin je leuk werd rondgeleid. Het was af en toe echt wel eng omdat het zo echt leek. Het was ook goed voor je Engels want dat hoorde je ook de hele tijd. En dan die onverwachte miniachtbaan aan het eind, die maakt het helemaal af!'

